

Zeventig jaar Autobussen in Hilversum en omgeving.

Verslag van de ledenavond van 23 maart 1994

Dia-avonden blijven toch altijd één van de aardigste onderdelen van ons jaarprogramma. Voorwaarde is natuurlijk wel dat de beelden vergezeld gaan van een goed gesproken woord. Maar als "beeld en geluid" beiden van hoge kwaliteit zijn kan zo'n avond eigenlijk niet meer stuk. Vooral niet als het gaat om een onderwerp waar we allemaal een beetje verstand van hebben en dat was het geval tijdens de ledenavond op 23 maart jongstleden. Die avond verzorgden de heren G. Seppen en P. Nederend een dia-avond die geheel gewijd was aan 70 jaar autobussen in Hilversum en omgeving.

Een honderdtal autobussen zijn ons die avond voorbij gereden. De oudjes van vóór de oorlog tot aan de pauze, en na de pauze het materieel dat ons na 1945 in en rond Hilversum heeft vervoerd. Autobussen namen het in het begin van de jaren twintig over van de paardentram. Het waren van die voertuigen met kleine platte neusjes, mooie ronde spatborden en grote bolle achterkanten. Ze zorgden niet alleen voor het dorpsvervoer maar reden ook op 's-Graveland, Vreeland en later op de andere Gooise gemeenten. Het was de tijd van het ongebreidelde particuliere initiatief. Aan het eind van de jaren dertig zorgden wilde busdiensten en prijsoorlogen voor een ongezond sfeertje in het wereldje van het autobusvervoer.

Na '45 nam de overheid een steviger greep op het buurtvervoer. Tezamen met de Nederlandse Spoorwegen hadden de bus- en tramwagondernemingen een strategische functie om Neder-

land mobiel te maken. Over die functie hadden we misschien wat meer willen horen. Het accent in de dia-presentatie lag nogal sterk op de autobus zelf, maar daar wisten beide sprekers dan ook alles van. En uit hun toelichtingen bleek ook een grote kennis over de garages, de bushaltes en de dienstregelingen. Ze hebben daar met smaak over weten te vertellen.

Hoe lang gaat een bus mee en wat gebeurt er eigenlijk met afgedankte exemplaren? Een bus wordt doorgaans na een miljoen kilometer vervangen en verdwijnt dan het tweede-hands circuit in. Er heeft zich inmiddels een bloeiende handel ontwikkeld op Polen, Portugal en Suriname. Andere vragen na afloop betroffen het meenemen van fietsen, het lot van "De Gooilander" en de toekomst van de shuttle op Schiphol. Een ieder die voor het verschijnen *Autobus* extra belangstelling heeft wijzen wij graag op de Stichting Het Goois Vervoer Museum en hun Nieuwsbrief waaraan aandacht geschonken wordt in onze rubriek "Uit de regionale bladen". Beide sprekers hebben actief aan de oprichting van de Stichting meegewerkt.

De avond was begonnen met een algemene ledenvergadering. De officiële notulen daarvan alsmede de jaarlijkse rede van onze voorzitter vindt u elders in dit nummer. Eén punt uit die rede brengen we nog even in uw herinnering. Het besturen van een actieve vereniging als *Albertus Perk* is zoveel tijd gaan kosten, aldus voorzitter *Fred Repko*, dat we ons binnenkort moeten gaan afvragen of we niet professionele krachten moeten gaan inschakelen. Een opvallende conclusie, waar de aanwezige leden echter niet op ingegaan zijn.

AvdS

WAT 'ANDEREN DOEN Uit de regionale bladen

Alle historische verenigingen in onze regio geven een tijdschrift uit. De artikelen in deze tijdschriften richten zich uiteraard allereerst op het eigen dorp of de eigen stad. Toch kunnen vele van deze artikelen interessant zijn voor andere "dorpelingen" waaronder *Hilversummers* en daarom besteedt *Eigen Perk* al enige jaren aan-

dacht aan die tijdschriften en hun artikelen. De rubriek *Uit de regionale bladen* beoogt om u in kort bestek zoveel mogelijk informatie over die artikelen te geven zodat u kunt besluiten welk artikel uw bijzondere interesse heeft. Onze rubriek is dus geen recensie, spreekt geen waardeoordeel uit maar geeft feitelijke informatie. En u kunt

uw keus maken! Om dat te vergemakkelijken geven we voortaan bij de bespreking van elk tijdschrift het telefoonnummer van de redactie. Als u meer over een artikel wilt weten kunt u deze redactie gerust opbellen. Geloof u ons, elke redactie vindt het maar wat leuk als er belangstelling voor haar tijdschrift is!

Het genealogisch artikel in het februari-nummer van het *Tijdschrift van de Historische Kring Loosdrecht* (jg.21, nr.96, febr.'94) gaat over Cornelis Daams, de dorpsmid uit het begin van de 19e eeuw. Een nazaat van deze Loosdrechter, J. Daams Czn is de auteur van deze familiechroniek. Het Loosdrechtse tijdschrift kent zijn vaste rubrieken.

Het verhaal uit de gerechtelijke archieven beschrijft een uit de hand gelopen dorpsruzie met dodelijke afloop. In die tijd (1730) was er altijd drank in het spel en hadden de dronkelappen altijd een mes bij zich. Wat opvalt is de straf voor de schuldige: verbanning voor zes jaren uit Loosdrecht. Verbanning, aldus de auteur was een redelijke zware straf. De veroordeelde moest buiten zijn vertrouwde omgeving aan de kost zien te komen, wat kennelijk heel moeilijk was.

In een andere vaste rubriek "Volksverhalen uit Loosdrecht" is Jacob Wingelaar aan het woord. De schoolfoto portretteert juffrouw Hinlopen, haar bruidegom en haar School met den Bijbel uit Nieuw-Loosdrecht in 1925. **Redactie F. Brand 02158-24102.**

Het doorgaans ingetogen *Baerne*, tijdschrift van de gelijknamige Historische Kring opent het maart-nummer (jg.18, nr.1, maart '94) met een toornig protest tegen de onzorgvuldige restauratie van het prieel in het Cantonspark. En met het woord onzorgvuldig bedoelt de auteur te zeggen dat de gemeente er maar met de pet naar gegooid heeft. Hij is er achter gekomen dat twee fraaie achttiende-eeuwse siervazen onlangs zijn vernietigd en vervangen werden door exemplaren die sterk lijken op een Cornetto-ijsje met slagroomtoef. *Baerne* heeft inmiddels het initiatief genomen voor een dialoog met de wethouder in kwestie en met de verantwoordelijke ambtenaren.

Een interview met Mejjuffrouw Broekhuysen, oud-onderwijzeres aan de Nieuwe Baarnse

School levert over het ontstaan van die school (1908) veel informatie op. De vader van deze "Juf" was onderwijzer aan de Amsterdamse Schoolvereniging en heeft daar het korfbal geïntroduceerd. Dat sloeg geweldig aan en leidde rond 1915 tot de oprichting van de Nederlandse Korfbalbond. **Algemeen secretaris Mw. F. Muts-Snel 02155-12989.**

Het winternummer van *Van Zoys tot Soest*, het tijdschrift van de Historische Vereniging Soest (jg.14, nr.3, winter 93-94) komt terug op de oudste oorkonde die op Soest betrekking heeft. "Alle gegevens wijzen in de richting van 1028 als datum van de oorkonde", aldus het blad.

De analyse van een huurcontract uit 1753 geeft een goed inzicht in de sociale verhoudingen in de achttiende eeuw.

Het godsdienstig leven rond 1400 staat centraal in een artikel over het klooster Mariënhof. De uit Soest afkomstige Zouaaf Peter van Doorn leverde een bloedige veldslag tegen Garibaldi. Hij is in de afleveringen van zijn dagboek schaars met jaartallen. Volgens ons was dit de slag bij Montana in 1867. **Secretaris mw. E. Stolkwijk 02155-17113.**

Het december-nummer van het *Tijdschrift van de Historische Kring Breukelen* (jg.8, nr.4, dec.'93) opent met een verslag van de aankomst van Sinterklaas in 1953.

Veel lokale geschiedenis in dit nummer en daar is het uiteraard ook voor bedoeld. Het Huys te Keyserriek, de Scheendijk en het landgoed Quackenburg zijn onderwerp van grondig historisch onderzoek.

De veldwachters van Kockengen zijn goed voor een vijfde artikel.

Een andere regelmatig terugkerende gast in de kolommen van het Breukeler tijdschrift is L.C. Dudok de Wit alias Kees de Tippelaar. Deze geniet in Breukelen de eer van een jaarlijkse herdenking en de daarbij door de heer Arie Manten op 1 oktober '93 uitgesproken rede staat in het maart-nummer van het Breukelense tijdschrift.

In dit nummer (jg.9, nr.1, maart '94) wordt verder aandacht gegeven aan de geschiedenis van de brouwerij "De Vijfhoek" en aan de oprichting van de Sociëteit "de Breukelensche Bad-en Zweminrichting" op 30 mei 1892.

Gedegen speurwerk naar de ontwikkelingen in de Kerkstraat rond 1450 brengt nieuwe feiten aan het licht. Het Huis Het Honderd blijkt na de Reformatie tot het midden der 17e eeuw als een Rooms-Katholieke schuilkerk gediend te hebben. Dit, ondanks de vele gereformeerde protesten tegen "die Paep op 't hondert". De lokale godsdiensttwist kwam pas in 1652 tot een oplossing door de katholieken op Sloodijk weer een eigen officieel toegestane kerk te gunnen.

In dit maart-nummer staat het eerste artikel van een serie over Breukelense begraafplaatsen, welk artikel de Algemene Begraafplaats aan het Zandpad beschrijft. **Redactie mw. H.A. Manten 03462-62253.**

Het *Tijdschrift van de Historische Kring Eemnes* doet altijd veel "familieberichten" in zijn kolommen.

Het decembernummer (jg.15, nr.4, dec.'93) begint overigens met een stevige fik uit 1880 die in het vorige nummer geen plaats meer had kunnen vinden. U herinnert zich dat dat vorige nummer geheel aan Eemnesser branden was gewijd.

Vraaggesprekken zijn er met meester J.Th.H. de Waart die van '45 tot '50 hoofd was van de Mariaschool en de tachtigjarige Jaap Elders.

De genealogische rubriek pluisst de stamboom uit van het geslacht Bruinnesse. Het artikel is verlucht met trouwfoto's en afbeeldingen van woonhuizen. **Redactie B. van Raaij 02153-86594.**

Wie ter recensie het allereerste nummer van een tijdschrift ontvangt kan een zeker gevoel van opwinding niet helemaal onderdrukken. Eigenlijk betreft het hier nog geen tijdschrift maar een "nieuwsbrief" en wel uitgegeven door het *Goois Vervoer Museum* (jg.1, nr.1, nov'93). Aan de donateurs van de desbetreffende stichting wordt bericht dat het bestuur een onderkomen hoopt te verwerven in het voormalige stationsgebouw van de Gooische Tram aan de Larenseweg. Het secretariaat is gevestigd: 1e Nieuwstraat 41, 1211 JP Hilversum. In dit nummer verder de ook ons bekende heer W.I. Engel over de "Gooische Stoomtram in Hilversum". **Secr. 035-249687.**

AvdS

45 jaar genealogie in Gooi en Eemland

De afdeling Gooi en Eemland van de Nederlandse Genealogische Vereniging werd op 30 maart 1949 opgericht. Het 45-jarig jubileum wordt dit jaar feestelijk herdacht. Ook voor *Albertus Perk* is het een gedenkwaardig moment, omdat de afdeling als de 'moeder' van de Hilversumse historische kring kan worden beschouwd.

In het maartnummer van het verenigingsblad van *Gooi en Eemland* wordt aandacht geschonken aan de eerste jaren van de afdeling. Direct na de oprichting wist men al belangwekkende lezingen en excursies te organiseren.

Al twee jaar na de oprichting werd in het Goois Museum de tentoonstelling 'Ons Voorgeslacht' gepresenteerd, die door 773 mensen bezocht werd. Een jaar later werden twee werkgroepen opgestart: een voor archeologie en de tweede onder de naam 'Werkgroep Gooische geslachten'. De laatste werkgroep kwam op 8 februari

1952 voor de eerste keer samen in mijn huis aan de Vaartweg 1. Een enthousiaste groep mensen, die daarna maandelijks bijeenkwam bij een van de leden thuis. Toen de kring groter werd vond het overleg plaats in het gebouw van de Stedebouwkundige Dienst aan de Koninginneweg.

Inmiddels richtte de belangstelling zich meer op de historie en op die van Hilversum in het bijzonder. Op voorstel van de heer De Lange kreeg de werkgroep op 29 maart 1968 de naam *Historische Kring Albertus Perk*. Hoewel deze kring een bestuur en regels kende, was het toch een besloten vriendenkring waarvoor men geïntroduceerd werd.

Om breder te kunnen werken en meer mensen te kunnen bereiken werd besloten over te gaan tot oprichting van een open vereniging met leden. Zo ontstond in mei 1975 de *Hilversumse Historische Kring Albertus Perk*.

François Renou, Huizen

Schilderij van Einde Gooi

De heer J.J. de Lange heeft onlangs uit de nalatenschap van zijn moeder, mevrouw M.J. de Lange-Kuiper, een bijzonder schilderij aan het Goois Museum geschonken.

Het olieverf-schilderij, gemaakt door Ger. van Vliet, geeft een beeld van het Tienhovens kanaal bij het landgoed Einde Gooi, gelegen aan de zuidzijde van Hilversum.

Mevrouw De Lange logeerde als meisje vaak op Einde Gooi. Haar vader, dr J. Kuiper had als geneesheer-directeur van het Wilhelminagasthuis in Amsterdam, contact met de familie Insinger, destijds de bewoners van Einde Gooi in Hilversum.

De schilder, Gerardus Johannes Jacobus van Vliet, werd in 1880 te Amsterdam geboren en heeft aldaar gewoond en gewerkt. Zeer waarschijnlijk zijn de contacten tussen Van Vliet en Insinger en daardoor ook met Einde Gooi in Amsterdam ontstaan.

Mevrouw De Lange heeft het schilderij, als een herinnering aan het verblijf op Einde Gooi, ontvangen en tot haar overlijden heeft het bij haar aan de muur gehangen.

Het Goois Museum is de heer De Lange zeer erkentelijk voor de schenking van dit fraaie schilderij.

Een zwart-wit afbeelding van het olieverfschilderij van Einde Gooi, geschilderd door Gerard van Vliet omstreeks 1910. Het Goois Museum kreeg dit werk van de erven van M.J. de Lange-Kuiper.

Hilversum Omroepstad

Al eerder berichtten wij u over ons voornemen om ter gelegenheid van het vierde lustrum van *Albertus Perk* in 1995 een tentoonstelling te organiseren en een publicatie te verzorgen over Hilversum als omroepstad. We werken daarbij nauw samen met het Omroepmuseum en het Goois Museum, waar twee delen van de tentoonstelling gelijktijd zullen worden geëxposeerd. Ook het Streekarchief is bij de opzet van de lustrumviering betrokken.

Werkgroepen

Uit medewerkers van de samenwerkende organisaties is een coördinatiegroep gevormd, die op hoofdlijnen het proces begeleidt. Het eigenlijke werk wordt gedaan in een vijftal

werkgroepen, die elk een bepaald facet van de omroepgeschiedenis in relatie tot Hilversum onderzoeken. Die vijf werkgroepen zijn nu goed bezig en het lijkt ons aardig de (grote) lijst van medewerkers en medewerksters hier te publiceren.

werkgroep 1 – Architectuur en inrichting van omroepgebouwen: M. Cramer, A. den Dikken, S. Lokin, R. Marx, A. Weltens.

werkgroep 2 – Omroep en personeel: C. Denig, W. Dral, H. Joosten, J. Lamme, D. de Lange, H. v.d. Molen, E. Pelgrim, J. Thomasse, H. v.d. Voort.

werkgroep 3 – Omroep en cultuur in Hilversum: J. v. Herpen, J. Lieste, J. Pet, H. Tuyten, J. Vos.

werkgroep 4 – Omroep en gemeente: mevr. K. Abrahamse, J. Beelen, N. Crone, mevr. C. Hekker, H. Noteboom, F. Repko, D. Wellink

werkgroep 5 – Economie en werkgelegenheid: R. Beker, R. v. Bergen, H. Lauterslager, L. v.d. Lek, E. v. Mensch, B. v.d. Schuyt, A. de Wit.

Coördinatie: H. Lammers, J. van Maerlantlaan 3, 1215 HW Hilversum, tel. 242661. De **coördinatiewerkgroep** bestaat verder uit mevr. K. Abrahamse, J. Lamme, E. v. Mensch, F. Repko, M. Veen, J. Vos en A. Weltens.

De **tentoonstellingsraad** wordt gevormd door mevr. B. Feyen, E. v. Mensch en A. Weltens.

De publicatie zal worden begeleid door een **redactie** bestaande uit: mevr. K. Abrahamse, J. v. Herpen, J. Lamme en E. Pelgrim.

Planning

Nog voor de zomer zal opnieuw coördinerend overleg plaatsvinden. De werkgroepen komen in september met een eerste opzet voor tentoonstelling en publicatie. Die publicatie moet gereed zijn in het voorjaar van 1995. De tentoonstellingen zullen in het najaar van 1995 plaatsvinden. We houden u op de hoogte.

JEL

JAN RINKE TEKENDE DEZE PRENT TER GELEGENHEID VAN DE
OPENING IN 1918

boekhandel

ROZENBEEK

heeft „LETTERLIJK” alles

SCHOUTENSTRAAT 2 TEL.: 035-247615 HILVERSUM